

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1984-1985

22 JULI 1985

WETSVOORSTEL

tot vaststelling van het overlevingspensioen en van de bijzondere rente van de weduwen van personeelsleden van de gemeentelijke brandweerdiensten en politiekorpsen overleden ten gevolge van hun optreden bij een opzettelijke gewelddaad

(Ingediend door de heer Sprockeels)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Verscheidene bomaanslagen werden reeds gepleegd in ons land waarvan een aantal opgeëist werd door de C. C. C., de strijdende communistische cellen.

Tot vóór enkele weken hadden deze aanslagen geen mensenlevens gekost. Alleen belangrijke stoffelijke schade werd aangericht. Aan deze toestand is echter een einde gekomen met de bomaanslag van 1 mei. Toen overleden twee leden van het Brusselse brandweerkorps bij de ontploffing van een lichte wagen die vóór de ingang van de burelen van het Verbond van Belgische ondernemingen was geparkeerd. Ook waren een aantal zwaar gekwetsten te betreuren.

Voor de weduwe van de 30- en 39-jarige brandweermanen liggen moeilijke jaren in het vooruitzicht, vooral indien zij geen beroep uitoefenen en alleen zullen moeten leven van het pensioen dat hen zal toegekend en van de vergoeding die hen zou kunnen toebedeeld worden.

De Regering heeft evenwel begrepen dat een bijzondere regeling dient voorzien voor slachtoffers van terroristische daden.

Enerzijds heeft de Minister van Landsverdediging op 24 januari 1983 een wetsontwerp ingediend tot « toekenning van een bijzondere vergoeding aan de rechthebbenden van sommige personeelsleden van de Krijgsmacht en burgerlijke personeelsleden van Landsverdediging overleden ten gevolge van een ongeval in vredetijd veroorzaakt door werkzaamheden in verband met de opsporing, de neutralisatie, het vervoer of de vernietiging van ontploffings- en valstriktruigen » (Stuk Kamer n° 514/1, 1982-1983).

Chambre des Représentants

SESSION 1984-1985

22 JUILLET 1985

PROPOSITION DE LOI

fixant la pension de survie et la rente spéciale des veuves des membres des services de pompiers et des corps de police communaux décédés à la suite de leur intervention lors d'un acte intentionnel de violence

(Déposée par M. Sprockeels)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Plusieurs attentats à la bombe ont été commis dans notre pays, dont quelques-uns ont été revendiqués par les C.C.C., les cellules communistes combattantes.

Jusqu'il y a quelques semaines, ces attentats n'avaient pas fait de victimes. Ils avaient seulement causé des dégâts matériels importants. Mais avec l'attentat du 1er mai, les choses ont changé. A cette occasion, deux membres du corps des pompiers de Bruxelles ont trouvé la mort lors de l'explosion d'un véhicule garé devant l'entrée des bureaux de la Fédération des entreprises de Belgique. On a également déploré plusieurs blessés graves.

Les veuves des pompiers, âgés de 30 et 39 ans, vont connaître des années difficiles, surtout si elles n'exercent aucune activité professionnelle et si elles doivent vivre de la pension qui leur sera octroyée et de l'indemnité dont elles vont peut-être bénéficier.

Le Gouvernement a cependant compris qu'il y a lieu de prévoir un régime particulier pour les victimes d'actes de terrorisme.

D'une part, le Ministre de la Défense nationale a déposé, le 24 janvier 1983, un projet de loi « réglant l'octroi d'une indemnité spéciale aux ayants droit de certains membres des forces armées et agents civils de la Défense nationale décédés des suites d'un accident survenu en temps de paix et causé par des opérations de recherche, de neutralisation, de transport ou de destruction d'engins explosifs ou piégés » (Doc. Chambre n° 514/1, 1982-1983).

Anderzijds voorziet het wetsontwerp houdende fiscale en andere bepalingen (Stuk Kamer n° 1281/1, 1984-1985) een « schadeloosstelling door de Staat van de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden ».

Het ontwerp van de Minister van Landsverdediging is van toepassing voor de leden van de ontmiijningsdienst. Het voorziet in de uitkering van een vergoeding van 1 miljoen 600 000 F onverminderd de voordelen toegekend op basis van de wetgeving op de vergoedingspensioenen en op de arbeidsongevallen.

Het ontwerp van de Regering bepaalt dat het bedrag van de vaste vergoeding ten laste van de Staat naar billijkheid wordt bepaald. De Commissie, belast met het vaststellen van de vergoeding, moet o.m. rekening houden met de financiële toestand van de verzoekers. De vergoeding zal maximum 2 000 000 F bedragen.

De Ministerraad van 31 mei heeft besloten op dit ontwerp een regeringsamendement in te dienen, waarbij de voordelen aan families van slachtoffers van gewelddaden worden uitgebreid.

Het bepaalt een forfaitaire vergoeding van 750 000 F voor volgende categorieën : brandweer en civiele bescherming, rijksmacht, personeel van landsverdediging belast met een bijzondere opdracht (bvb. het onschadelijk maken van springtuigen en valstrikken), gemeentepolitie, gerechtelijke politie, staatsveiligheid en militaire politie.

Beide wetsontwerpen alsook het aangekondigde amendement vullen ongetwijfeld een leemte aan, nl. een bijzondere regeling voorzien voor slachtoffers van het terrorisme.

Zij bieden evenwel nadelen waaraan het huidige wetsvoorstel wenst te verhelpen :

1. het wetsontwerp n° 514 is alleen van toepassing voor de rechthebbenden van sommige personeelsleden van de Krijgsmacht en burgerlijke personeelsleden van Landsverdediging;

2. het wetsontwerp n° 1281 is toepasselijk op iedere burger. Het bepaalt evenwel een procedure die heel wat tijd in beslag kan nemen. Trouwens, het toekennen van een voorschot wordt voorzien.

Maar, wat ons vooral treft, is dat de vergoedingen die door beide ontwerpen worden bepaald, éénmaal toegekend worden. Meestal zal dit gebeuren kort na het overlijden van het slachtoffer. De som — waarop de fiscus de normale afhoudingen moet toepassen — zal ongetwijfeld welgekomen zijn. Zij zal dienen om in de eerste belangrijkste uitgaven te voorzien die de dood van het familiëhoofd heeft teweeggebracht (bvb. afbetaling van lening, aangegaan bij de bouw van een huis, wanneer er geen levensverzekering aan verbonden werd). Maar wat 5 of 10 jaar nadien ?

Het huidige voorstel heeft als doel een definitieve regeling in te voeren voor de toestand van weduwen van leden van de gemeentepolitie en de brandweer. Deze zijn meestal ook de eersten die opgeroepen worden wanneer terroristen ergens zijn opgetreden, een springtuig hebben achtergelaten of een bomaanslag hebben gepleegd.

Het voorstel wil het overlevingspensioen voor weduwen van gemeentepolitie en leden van het brandweerkorps herzien, zodat de weduwen van jonge slachtoffers een degelijk bestaan wordt verzekerd.

Artikel 80, § 2, van het koninklijk besluit van 26 december 1938 betreffende het regiem van pensioenen van het gemeentepersoneel bepaalt dat de weduwe van een gemeentebeambte, wanneer hij overlijdt ten gevolge van verwondingen opgelopen bij de uitoefening van zijn ambt, recht heeft op een pensioen, ongeacht de diensttijd.

Dit principe is redelijk en rechtvaardig.

D'autre part, le projet de loi portant des mesures fiscales et autres (Doc. Chambre n° 1281/1, 1984-1985) prévoit une « intervention de l'Etat dans l'indemnisation des victimes d'actes intentionnels de violence ».

Le projet du Ministre de la Défense nationale est applicable aux membres du service de déminage. Il prévoit le paiement d'une indemnité de 1 million 600 000 F, indépendamment des avantages accordés en vertu de la législation sur les pensions de réparation et sur les accidents du travail.

Le projet du Gouvernement précise que l'indemnité forfaitaire à charge de l'Etat est fixée en équité. La Commission chargée de fixer le montant de l'indemnité doit notamment tenir compte de la situation financière des requérants. L'indemnité ne dépassera pas 2 000 000 de F.

Le Conseil des ministres du 31 mai a décidé de présenter à ce projet un amendement étendant ces avantages aux familles des victimes d'actes de violence.

Il prévoit une indemnité forfaitaire de 750 000 F pour les catégories suivantes : pompiers et protection civile, gendarmerie, personnel de la Défense nationale chargé d'une mission spéciale (par exemple, la neutralisation d'engins explosifs ou piégés), police communale, police judiciaire, sûreté de l'Etat et police militaire.

Il est évident que les deux projets de loi ainsi que l'amendement annoncé comblent une lacune en prévoyant des mesures particulières pour les victimes d'actes de terrorisme.

Ils présentent cependant des inconvénients auxquels la présente proposition de loi vise à remédier :

1. le projet de loi n° 514 est applicable uniquement aux ayants droit de certains membres des forces armées et agents civils de la Défense nationale;

2. le projet de loi n° 1281 est applicable à tout citoyen. Il prescrit toutefois une procédure susceptible de durer fort longtemps et prévoit d'ailleurs l'octroi d'une avance.

Mais ce qui nous frappe surtout, c'est que les indemnités prévues par les deux projets ne sont octroyées qu'une seule fois. Elles le seront généralement peu de temps après le décès de la victime. La somme en question — sur laquelle le fisc doit appliquer les retenues habituelles — sera certainement la bienvenue. Elle servira à subvenir aux premières dépenses importantes résultant du décès du chef de famille (par exemple, le remboursement d'un emprunt contracté lors de la construction d'une maison, s'il n'était pas assorti d'une assurance-vie). Mais que se passera-t-il 5 ou 10 ans plus tard ?

La présente proposition a pour but de prévoir des mesures à caractère définitif réglant la situation des veuves des membres de la police communale et des pompiers. Ceux-ci sont d'ailleurs généralement appelés les premiers lorsque des terroristes se sont manifestés, ont abandonné un engin explosif ou ont perpétré un attentat à la bombe.

La proposition vise une révision de la pension de survie octroyée aux veuves des membres de la police communale et des corps de pompiers, afin de garantir aux veuves des jeunes victimes une existence décente.

L'article 80, alinéa 2, de l'arrêté royal du 26 décembre 1938 relatif au régime des pensions du personnel communal prévoit que la veuve d'un agent communal a droit à une pension si le décès a été causé par des blessures reçues dans l'exercice des fonctions, quelle que soit la durée des services.

Il s'agit là d'un principe raisonnable et juste.

Artikel 87 stelt dat het weduwepensioen berekend wordt op basis van het gemiddelde van de bezoldigingen van de laatste vijf jaren, met als grondslag 30 % voor de eerste twintig jaar. Wanneer evenwel de dood veroorzaakt werd door verwondingen opgelopen bij de uitoefening van zijn ambt, wordt de laatste wedde als basis genomen en is de grondslag 33 % voor alle jaren.

Voor weduwen van leden van politie- en brandweerkorps voorziet artikel 100 een verhoging met een vijfde. Toch mag het pensioen volgens artikel 89 het maximum van 50 % niet overtreffen.

Wat geeft dit concreet? Een voorbeeld zal dit duidelijk maken.

Een politieagent van een grote agglomeratie heeft na 5 jaar dienst een jaarwedde van 187 256 F. Geïndexeerd is dit 463 934 F, hetzij per maand 38 661 F. Netto : ongeveer 22 423 F. Indien hij overlijdt aan de gevolgen van verwondingen opgelopen tijdens de uitoefening van zijn ambt, ontvangt zijn weduwe als overlevingspensioen 33 % van de laatste wedde, vermeerderd met een vijfde, dit is ongeveer $7\,399 + 1\,479 = 8\,878$ F, met een maximum van 11 211 F. Daarbij dient de rente gevoegd voor rechthebbenden van overleden beambten van openbare diensten (ook van provincies en gemeenten) vastgesteld bij de wet van 3 juli 1967 (*Belgisch Staatsblad* van 10 augustus 1967). Artikel 8 van die wet (ingevoerd bij de wet van 13 juli 1973) kent aan de weduwe een levenslange rente toe die 30 % bedraagt van de wedde waarop het slachtoffer recht had op het ogenblik van het ongeval. Dit vertegenwoordigt 6 726 F.

Een jonge weduwe, zonder kinderen, zou dus een maandelijks inkomen genieten van 15 604 F tot maximum 17 937 F.

Wij zijn de mening toegedaan dat de maatschappij aan de weduwe van iemand die zijn leven heeft geofferd voor zij medeburgers een degelijk bestaan moet waarborgen.

Daarom stellen wij voor het weduwepensioen en de rente in geval van overlijden niet langer te berekenen op basis van de laatste wedde van de afgestorvene, maar wel op basis van de maximumwedde voorzien voor de graad die hij bekleedde op het ogenblik van het overlijden. De verhogingen van het pensioen voor de kinderen van de overledene alsook de rente worden op een gelijkaardige wijze berekend.

In het voorbeeld van een politieagent hierboven aangehaald, zou de basis voor de berekening van het pensioen, 771 875 F per jaar zijn, hetzij 64 323 F per maand. Netto : $37\,307 \text{ F} \cdot 33\% = 12\,311 + 2\,462 = 14\,773$ F met een maximum van 18 653 F. De rente zou dan neerkomen op 11 192 F.

Een weduwe zonder kinderen zou dus in dat geval een maandelijks inkomen genieten van 25 965 F met een maximum van 29 384 F. Dit lijkt ons niet overdreven voor de alleenstaande weduwe van iemand die zijn leven verloor bij het verdedigen van dat van anderen.

Deze aanpassingen zullen dan alleen toegepast worden wanneer de weduwe geen andere inkomsten geniet. Zij zullen ook op het normale peil teruggebracht worden van het ogenblik af dat zij eigen inkomsten heeft, hetzij als loontrekkende, hetzij als zelfstandige.

En vertu de l'article 87, la pension de la veuve est calculée sur base de la moyenne des traitements des cinq dernières années, à raison de 30 % pour les 20 premières années. Cependant, lorsque le décès a été causé par des blessures reçues dans l'exercice des fonctions, la pension est calculée sur la base du dernier traitement, à raison de 33 % pour toutes les années.

Pour les veuves des membres du corps de police et de pompiers, l'article 100 prévoit une augmentation d'un cinquième. Aux termes de l'article 89, la pension est cependant limitée à 50 %.

Un exemple concret permettra de clarifier la portée pratique des dispositions précitées.

Un agent de police d'une grande agglomération bénéficie, après 5 années de service, d'un traitement annuel de 187 256 F. Le traitement indexé s'élève à 463 934 F, soit 38 661 F par mois. Cela correspond à un traitement net de 22 423 F environ. Si cet agent meurt des suites de blessures reçues dans l'exercice de ses fonctions, sa veuve se verra octroyer une pension de survie égale à 33 % du dernier traitement, augmentée d'un cinquième, soit environ $7\,399 + 1\,479 = 8\,878$ F, le maximum étant de 11 211 F. Il y a lieu d'ajouter à ce montant la rente octroyée aux ayants droit des agents décédés des services publics (également des provinces et des communes), fixée par la loi du 3 juillet 1967 (*Moniteur belge* du 10 août 1967). L'article 8 de cette loi (inséré par la loi du 13 juillet 1973) octroie à la veuve une rente à vie s'élevant à 30 % du traitement auquel la victime avait droit au moment de l'accident, soit 6 726 F.

Une jeune veuve sans enfants aurait donc des revenus mensuels se situant entre 15 604 F et un maximum de 17 937 F.

Nous estimons que la société doit garantir une existence décente à la veuve de quelqu'un qui a donné sa vie pour ses concitoyens.

Nous proposons dès lors que la pension de veuve et la rente octroyée en cas de décès ne soient plus calculées sur base du dernier traitement du défunt, mais bien sur base du traitement maximum, attaché au grade qu'il avait au moment du décès. Les augmentations de la pension pour les enfants du défunt ainsi que la rente doivent être calculées de manière similaire.

Dans le cas précité d'un agent de police, le montant servant de base au calcul de la pension serait de 771 875 F par an ou 64 323 F par mois, ce qui correspond à un montant net de 37 307 F. $33\% = 12\,311 + 2\,462 = 14\,773$ F, avec un maximum de 18 653 F. La rente s'élèverait alors à 11 192 F.

Une veuve sans enfant aurait donc, dans ce cas, un revenu mensuel de 25 965 F, avec un maximum de 29 384 F. Ce chiffre ne nous paraît pas exagéré pour la veuve isolée de quelqu'un qui a perdu sa vie en protégeant celle des autres.

Ces adaptations ne seront apportées que si la veuve ne dispose pas d'autres revenus. Les montants seront également ramenés à leur niveau normal dès qu'elle aura des revenus propres comme salariée ou comme indépendante.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Aan artikel 87 van het koninklijk besluit van 26 december 1938 betreffende de pensioenregeling van het gemeentepersoneel, wordt een derde lid toegevoegd, luidend als volgt :

« Wanneer de dood veroorzaakt werd door een daad van terrorisme waarvoor de tussenkomst en het optreden van het slachtoffer beroepshalve ingeroepen werd of indien hij zelfstandig is opgetreden naar aanleiding van een daad van terrorisme, wordt het overlevingspensioen toegekend aan de alleenstaande weduwe die over geen eigen inkomsten beschikt, berekend op basis van de maximumwedde waarop het slachtoffer recht zou gehad hebben mocht hij nog in leven zijn. De bepalingen van artikel 89 zijn in dit geval niet van toepassing. »

Art. 2

In artikel 4 van de wet van 3 juli 1967 betreffende de schadevergoeding voor arbeidsongevallen, voor ongevallen op de weg naar en van het werk en voor beroepsziekten in de overheidssector, wordt na het eerste lid het volgende lid ingevoegd :

« Wanneer evenwel de dood veroorzaakt werd door een daad van terrorisme waarvoor de tussenkomst en het optreden van het slachtoffer beroepshalve ingeroepen werd of indien hij zelfstandig opgetreden is naar aanleiding van een daad van terrorisme, wordt de rente berekend op basis van de maximumwedde waarop het slachtoffer recht zou gehad hebben mocht het nog in leven zijn. Deze aanpassing geldt alleen wanneer de weduwe geen andere inkomsten geniet. »

2 juli 1985.

G. SPROCKEELS
E. KLEIN

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

A l'article 87 de l'arrêté royal du 26 décembre 1938 relatif au régime des pensions du personnel communal, il est ajouté un troisième alinéa, libellé comme suit :

« Lorsque le décès a été causé par un acte de terrorisme pour lequel la victime avait été appelée à intervenir dans le cadre de ses fonctions ou à l'occasion duquel elle est intervenue de son propre chef, la pension de survie accordée à la veuve isolée qui ne dispose pas de revenus propres est calculée sur base du traitement maximum auquel la victime aurait eu droit si elle avait encore été en vie. Dans ce cas, les dispositions de l'article 89 ne sont pas applicables. »

Art. 2

A l'article 4 de la loi du 3 juillet 1967 sur la réparation des dommages résultant des accidents du travail, des accidents survenus sur le chemin du travail et des maladies professionnelles dans le secteur public, il est inséré, après le premier alinéa, un nouvel alinéa, libellé comme suit :

« Cependant, lorsque le décès a été causé par un acte de terrorisme pour lequel la victime avait été appelée à intervenir dans le cadre de ses fonctions ou à l'occasion duquel elle est intervenue de son propre chef, la rente est calculée sur base du traitement maximum auquel la victime aurait eu droit si elle avait encore été en vie. Cette adaptation vaut uniquement si la veuve ne dispose pas d'autres revenus. »

2 juillet 1985.